

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح استفساریه حاکم بودن قوانین و مقررات اداری مالی و استخدامی

دانشگاه‌های علوم پزشکی به سازمان انتقال خون ایران»

مقدمه

طراحان طرح استفساریه با استناد به ماده (۱۳) اساسنامه سازمان انتقال خون ایران مبنی بر تبعیت این سازمان از مقررات اداری و مالی و استخدامی سازمان‌های بهداری منطقه‌ای (۱۳۶۳) و ادغام سازمان‌های بهداری منطقه‌ای در دانشگاه‌های علوم پزشکی به موجب قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۱۳۶۴) و قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، قائل به حاکم بودن قوانین و مقررات اداری، مالی و استخدامی دانشگاه‌های علوم پزشکی به سازمان انتقال خون ایران می‌باشند. در واقع طرح استفساریه مذکور با هدف رفع ابهام از محتوای ماده (۱۳)^۱ ارائه نشده و اصلاحات وارد بر ماده مذکور مبنای اصلی پیشنهاد طرح حاضر بوده است. در ادامه به بررسی ابعاد مختلف طرح خواهیم پرداخت.

مشخصات طرح

دوره دوم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۶۱

شماره چاپ:

۷۹۳

ارزیابی طرح

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۱۰/۲۴

۱. در مقدمه توجیهی طرح، اشاره به «لزوم تبعیت سازمان مذکور از قوانین حاکم بر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی» کاشف از آن است که پیشنهاددهندگان طرح نتیجه استدلال‌ات خود را به‌عنوان یکی از دلایل توجیهی ارائه طرح ذکر کرده‌اند که این امر منطقی‌اً از مصادیق مصادره به مطلوب است. شرح و تفسیر قوانین، موضوع اصل هفتادوسوم قانون اساسی، در مواردی مصادق دارد که مطلب یا نکته‌ای از قانون از بدو تصویب با ابهام روبرو بوده و لذا در مقام اجرا چگونگی آن نامعلوم یا به شیوه‌های مختلف امکان‌پذیر باشد. مفاد ماده (۱۳) اساسنامه سازمان انتقال خون ایران از بدو تصویب در خردادماه ۱۳۶۳ تا زمان تغییر وضع حقوقی سازمان‌های منطقه‌ای بهداری استان‌ها به سازمان‌های منطقه‌ای بهداشت و درمان استان‌ها در سال ۱۳۶۷ و سپس ادغام در دانشگاه‌های علوم پزشکی^۲ کاملاً روشن و عاری از ابهام بوده و بدون بروز هرگونه تردیدی به مورد اجرا گذارده شده است. این امر حاکی از آن است که ماده مذکور فی‌نفسه واجد هیچ‌گونه ابهامی نبوده و نیست و تاکنون در معنای آن اختلاف نظری بروز نکرده است. تغییرات صورت گرفته در مقررات استخدامی، اداری، مالی و معاملاتی سازمان مذکور به‌واسطه تصویب قوانین دیگر، مانند قانون نظام هماهنگ پرداخت، قانون مدیریت خدمات کشوری و ده‌ها قانون دیگر، نیز بر پایه و اساس پذیرش مفاد ماده (۱۳) و با توجه به اصول حقوقی، مورد تأیید مراجع حقوقی قوه مجریه بوده و تاکنون هیچ‌گونه ابهامی در این زمینه مطرح نشده است.

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفاتر: مطالعات

اجتماعی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۷۷۷

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۱۱/۲۵

۱. ماده (۱۳) - سازمان از نظر مقررات مالی و معاملاتی و استخدامی تابع جمع مقررات استخدامی سازمان‌های منطقه‌ای بهداری استان‌ها می‌باشد.

۲. به موجب ماده (۱) مصوبه شماره ۷۴۴۷ شورای عالی اداری مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۱۰ «سازمان‌های منطقه‌ای بهداشت و درمان استان‌ها در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور ادغام و کلیه وظایف، تعهدات اعتبارات، تجهیزات، دارایی‌ها و نیروی انسانی سازمان‌های مزبور به دانشگاه‌ها و دانشکده‌های یاد شده که از این پس دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی و خدمات درمانی نامیده می‌شوند انتقال یافته‌اند».

آنچه مبنای اصلی طرح این استفساریه شده ابهام در محتوای ماده نیست، بلکه اصلاحات وارده بعدی بر ماده (۱۳) است. نسخ یا اصلاح قوانین سابق به موجب قوانین لاحق امری است بسیار شایع که برای مراجع حقوقی قوه مجریه و مقننه کاملاً شناخته شده است. اصلاحات قانونی وارد بر ماده (۱۳) به واسطه تصویب قوانین بعدی نیز تاکنون توسط قوه مجریه ملاحظه شده و ملاک عمل قرار گرفته، اما هرگز ابهام موضوع طرح پیشنهادی ایجاد نشده است. عدم طرح ابهام توسط مجریان قانون در بازه زمانی تقریباً سی سال و انجام اصلاحات متعدد و متوالی در مقررات استخدامی سازمان انتقال خون ایران از نقطه عزیمت مقررات استخدامی سال ۱۳۶۳ صرفاً یکی از صدها و بلکه هزاران کنش حقوقی قوه مجریه در رابطه با اصلاح قوانین سابق به موجب قوانین لاحق در موارد مشابه است. بنابراین ماده (۱۳) مورد بحث که از ابتدا از مضمونی کاملاً روشن برخوردار و از هرگونه ابهامی مبری بوده در گذر زمان به وسیله قوانین دیگر مورد اصلاح قرار گرفته است که اصلاحات آن نیز در مقاطع زمانی مربوطه به مورد اجرا گذارده شده است. اصلاحات وارد بر ماده (۱۳) را که تاکنون بدون تشکیک اجرا شده نمی‌توان پس از گذشت سی سال اینک موجب ایجاد ابهام تلقی کرد. استفساریه حاضر با ده‌ها قانون مصوب، رویه‌های حقوقی و اعمال حقوقی قوه مجریه در سنوات گذشته مغایرت داشته آنها را نفی می‌کند.

۲. علاوه بر مردود بودن مبنای حقوقی ابهام ماده (۱۳) به شرح بالا، باید توجه داشت که قوانین و مقررات اداری، استخدامی، مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها اختصاص به دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی موضوع ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه^۱ کشور دارد و تعمیم آن به مؤسسات دولتی که مأموریت آنها آموزش عالی یا پژوهش نیست، فلسفه اجرای مقررات خاص را در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی زائل می‌کند و در نتیجه همه مؤسسات می‌توانند تابع مقررات اداری و مالی دانشگاه‌ها شوند. مفاد این طرح می‌تواند سرآغاز ارائه ده‌ها طرح مشابه به دلایل گوناگون باشد که سامان کلان اداری و مالی قوه مجریه را در معرض تهدید قرار دهد. خاطرنشان می‌سازد در ماده (۱۳) اساسنامه مذکور علاوه بر مقررات استخدامی «مقررات مالی و معاملاتی» نیز ذکر شده است.

نتیجه‌گیری

همان‌گونه که بیان شد مبنای اصلی پیشنهاد طرح ارائه شده ابهام در محتوای ماده نیست، بلکه اصلاحات وارده بعدی بر ماده (۱۳) است. اما اصلاحات وارد بر ماده مذکور را که تاکنون بدون تشکیک اجرا شده نمی‌توان پس از گذشت سی سال اینک موجب ایجاد ابهام تلقی کرد. لذا استفساریه حاضر با ده‌ها قانون مصوب، رویه‌های حقوقی و اعمال حقوقی قوه مجریه در سنوات گذشته مغایرت داشته و آنها را نفی می‌کند. در عین حال این نکته مهم را نیز باید مورد توجه قرار داد که تعمیم قوانین و مقررات اداری، استخدامی، مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها به مؤسسات دولتی که مأموریت آنها آموزش عالی یا پژوهش نیست، فلسفه اجرای مقررات خاص در مورد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی را زائل می‌کند. در نتیجه همه مؤسسات می‌توانند تابع مقررات اداری مالی دانشگاه‌ها شوند. ضمن اینکه مفاد این طرح می‌تواند سرآغاز ارائه ده‌ها طرح مشابه به دلایل گوناگون باشد که سامان کلان اداری و مالی قوه مجریه را در معرض تهدید قرار دهد، لذا پیشنهاد می‌شود پاسخ استفساریه منفی باشد.

۱. ماده (۱) - دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌ها و پارک‌های علم و فناوری که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذیربط می‌باشند، بدون رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی به‌ویژه قانون محاسبات عمومی کشور، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها و فقط در چارچوب مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیئت امنا که حسب مورد به تأیید وزیران علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و در مورد فرهنگستان‌ها به تأیید رئیس‌جمهور و در مورد دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته به نیروهای مسلح به تأیید رئیس ستاد کل نیروهای مسلح می‌رسد، عمل می‌کنند.